

Handläggare, titel, telefon
Maria Agvald Jägborn, ekolog
011-15 53 15

PM: Sammanställning och bedömning av påverkan på kända naturvärden inför detaljplanering av Johannisborgsförbindelsen etapp 2. Reviderad version efter ändrad plangräns.

Naturvärdesobjekt

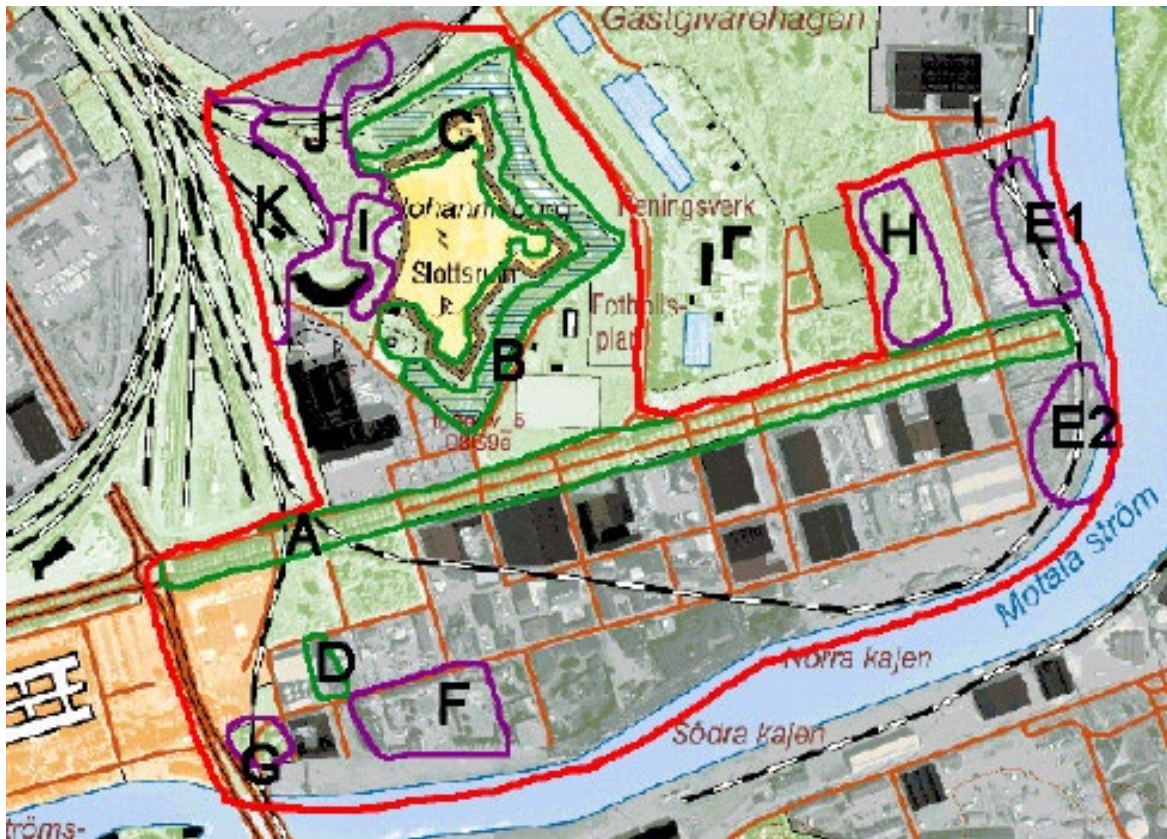
Planområdet för etapp 2 berör efter revidering av gränsen inga utpekade naturvärdesobjekt i kommunens naturdatabas (figur 1).

Figur 1. Planområdet (orange), skyddsvärda träd och kommunens naturvärdesobjekt.

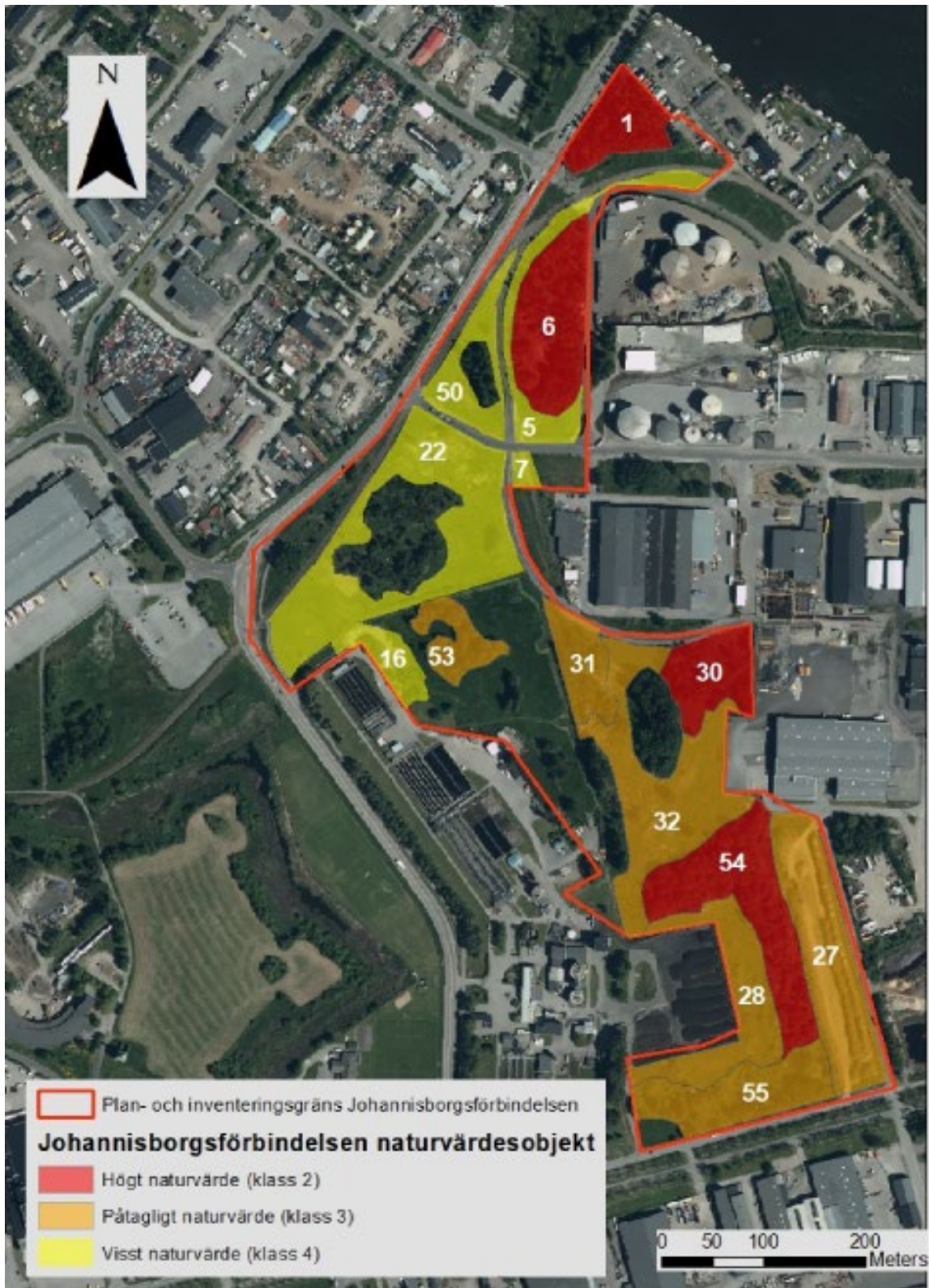
Saltängen och Johannisborg inventerades närmare 2012 (Amalina natur- och miljökonsult), varvid fyra objekt identifierades som berörs eller tangeras av planområdet (figur 2). E1 och

E2 utgörs av ruderatmarker och H av en igenväxande ung lövskog. Dessa tre objekt bedömdes ha "lägre naturvärde". A utgörs av Norra promenadens lindar och bedömdes ha "högsta naturvärde".

Figur 2. Inventering 2012 (Amalina natur- och miljökonsult)

Ytterligare en naturvärdesinventering företogs på tre avgränsade ytor längs den planerade trafikförbindelsen 2017 (enligt gällande SIS-standard för NVI) med fördjupad inventering av insekter och skyddsvärda träd (Pro Natura, figur 3 och 4). Inventeringen identifierade ett antal naturvärden i klass 2, 3 och 4. Område 27 och 55 (klass 3) samt 46 (klass 4) berörs av det nu reviderade planområdet i etapp 2. Område 27 utgörs av ett grot-upplag, område 55 av sekundär lövskog och område 46 av en igenväxningsyta på ruderatmark. Närmare information om objekten, vilka berörs marginellt av planområdet, återfinns i inventeringsrapporten.

Figur 3. Naturvärdesinventering 2017 (Pro Natura). Område 27 och 55 berörs marginellt av planområdet.

Figur 4. Naturvärdesinventering 2017 (Pro Natura). Område 46 berörs marginellt av planområdet.

Bedömning av påverkan:

Naturvärdesobjekten berörs marginellt. Vidare norrut över reningsverket, kommande etapper av Johannisborgsförbindelsen, finns dessutom potential att förstärka värden för arter knutna till främst gräsmarker. Anläggning av mager ängsmark på vägkanterna rekommenderas där.

Särskilt skyddsvärda träd

Enligt regional trädinventering finns 6 st. särskilt skyddsvärda träd intill den nu reviderade planerade vägdragningen, längs Surgatan (se figur 1). Vid fältbesök 2022-03-31 noterades att 4 av träden (de väster om Surgatan), där 2 st. ligger inom planområdet, inte finns där idag. Det grova träd som står öster om Surgatan på kvartersmark och som inte bedöms påverkas av projektet, visade sig vara en tvåstammig grov poppel och inte en skogsalm (som angivet i trädinventeringen). I södra delen av Surgatan finns den hästkastanj som angetts i trädinventeringen kvar, men den står utanför planområdet och bedöms inte heller påverkas.

Bedömning av påverkan:

Inga särskilt skyddsvärda träd bedöms påverkas av projektet.

Fridlysta arter

Flockarun (*Centaurium erythraea* var. *Erythraea*)

Den fridlysta (enligt 8§ artskyddsförordningen) tvååriga örten flockarun har rapporterats från ett ruderat område vid Norra hamnen som nyttjas av Norrköpings hamn som upplagsområde. Arten är också rödlistad i kategorin NT (nära hotad). Detta är den enda kända aktuella växtplatsen för arten inom Norrköpings kommun och förmodligen även inom Östergötlands län.

Flockarun växer på sandig, öppen mark som åtminstone periodvis är frisk-fuktig och med för övrigt sparsam vegetation (Tyler m.fl. 2007, Johansson m.fl. 2016). Varieteten är kalk- och störningsgynnad (Fleischer m.fl. 2013). Den är inte bunden till havsstränder, även om de flesta förekomsterna är belägna nära kusten (Edqvist & Karlsson 2007). Eftersom vattentillgången på lokalerna växlar beroende på årsmånen, varierar även antalet individer kraftigt mellan åren. Källa: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/224190>

Observationspunkterna är markerade från ca 30 till dryga 100 meter från Jungmansgatan (figur 5). Vissa år har massförekomster noterats (figur 6).

Undertecknad ekolog besökte området 2021-09-28 och fann en mindre förekomst med 1 st. blommande och 9 st. utblommade individer inom en yta på ca 4 kvadratmeter (vid rödmarkerad prick i figur 5). Snabba eftersök gjordes även inom övriga delar av upplagsområdet, men utan fler återfynd vid detta tillfälle. Det kan dock vara svårt att se den i sitt utblommade stadium bland allt annat som växer på platsen och det korta fältbesöket

medgav inte något noggrannare eftersök. Artens utbredning bör kartläggas noggrant under dess huvudsakliga blomningstid 2022.

Om kartläggningen visar att delar av populationen kommer att beröras av exploateringen bör påverkan samt eventuella behov av skydds- och kompensationsåtgärder utredas närmare.

Figur 5. Rapporterade observationer av flockarun (Artportalen t o m 2022-04-08). Första observationen gjordes 2014 och den är därefter rapporterad från platsen varje år.

Art	Antal	Ålder/stadium	Aktivitet	Fyndplats	Datum
Flockarun NT	1 plantor/tuvor	blomning		Norra hamnen, Norrköping s:n, Ög	2021-09-28
Flockarun NT	9 plantor/tuvor	i frukt		Norra hamnen, Norrköping s:n, Ög	2021-09-28
Flockarun NT	noterad	blomning		Norrköping (Norra hamnen), Norrköping s:n, Ög	2021-07-11
Flockarun NT	noterad	blomning		Norrköping (Norra hamnen), Norrköping s:n, Ög	2021-07-11
Flockarun NT	noterad			Jungmansgatan, Norrköping, Norrköping s:n, Ög	2020-08-11
Flockarun NT	200 plantor/tuvor			Norrköping, Jungmansgatan, 105 m O-OSO korsningen med Norra Promenaden, Norrköping s:n, Ög	2020-07-06
Flockarun NT	1 plantor/tuvor			Norrköping, Jungmansgatan, 105 m NNO korsningen med Norra Promenaden, Norrköping s:n, Ög	2020-07-06
Flockarun NT	noterad			Norrköping (Norra hamnen), Norrköping s:n, Ög	2019-07-03
Flockarun NT	noterad			Norrköping, Jungmansgatan, 90 m OSO korsningen med Norra Promenaden, Norrköping s:n, Ög	2019-06-26
Flockarun NT	noterad	blomning		Norrköping (Norra hamnen), Norrköping s:n, Ög	2018-08-18
Flockarun NT	noterad			Norra Hamnen, Norrköping s:n, Ög	2017-07-09
Flockarun NT	noterad			Norra hamnen. Öster om Jungmansgatan, Norrköping s:n, Ög	2016-09-15
Flockarun NT	500 plantor/tuvor			Norrköping, Jungmansgatan, 85 m O-OSO korsningen med Norra Promenaden, Norrköping s:n, Ög	2016-06-03
Flockarun NT	noterad			Norra hamnen. Öster om Jungmansgatan, Norrköping s:n, Ög	2015-07-17
Flockarun NT	noterad			70 m SO korsningen Jungmansgatan-N Promenaden, Norrköping s:n, Ög	2015-07-16
Flockarun NT	noterad			Gölen öster om Jungmansgatan, Norrköping, Ög	2014-07-09
Flockarun NT	2 ex.			Norra hamnen, strax N slutet på Norra Promenaden, Norrköping, Ög	2014-07-09
Flockarun NT	1000 ex.			Norra hamnen, 50 m O elskåpet vid Jungmansgatan, Norrköping, Ög	2014-07-01
Flockarun NT	noterad			Norra Hamnen Ö Jungmansgatan, Norrköping, Ög	2014-06-21

Figur 6. Fyndlista (Artportalen, t.o.m. 2022-04-08)

Bedömning av påverkan:

Får göras efter närmare kartläggning av beståndets utbredning 2022. Det finns förmodligen goda möjligheter att flytta den från platser som kan komma att beröras av trafikanläggningen och/eller att vidta åtgärder som förstärker populationerna på platser som inte kommer att beröras av exploatering.

Kalvnos (*Misopates orontium*)

Den fridlysta (enligt 8§ artskyddsförordningen) ettåriga örten kalvnos har rapporterats från ett ruderat område vid Norra hamnen som nyttjas av Norrköpings hamn som upplagsområde för grot. Arten är också rödlistad i kategorin NT (nära hotad). Detta är den enda kända aktuella växtplatsen för arten inom Norrköpings kommun och förmodligen även inom Östergötlands län.

Kalvnos är ett åkerogräs som starkt har gått tillbaka under 2000-talet. Den finns idag bara på ett fåtal lokaler. Ett åtgärdsprogram ska upprättas. Kalvnosen växer på kulturmark, främst i åkrar, trädgårdar och på ruderatmark (t ex järnvägsstationer). Höstgrodda plantor dör redan vid lätt frost varför arten här knappast uppträder i höstgrödor. Vårgroningen sker sent i maj eller till och med i början av juni. Växten missgynnas av hög markfuktighet och gynnas påtagligt under torrsomrar. De små fröna kan endast gro på mycket litet djup och grobarheten är ofta låg. Arten föredrar lätt sandjord. Den är eventuellt kalkgynnad och påverkas positivt av

hög näringstillgång. Den är ofta mycket obeständig men kan vila i fröbank, vilken kan aktiveras vid kraftiga störningar. Från sitt ursprungsområde har den spritts med oren säd. Källa: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/Misopates-orontium-1060>

Arten är rapporterad med en enda individ 2020-07-26 (figur 7). Undertecknad ekolog besökte platsen 2021-09-28 och letade ganska noggrant på ytorna intill de stora grothögar som ligger på platsen men kunde inte återfinna den. Det var överlag örtfattigt kring groten (figur 8), så det borde ha varit lätt att se den om den fanns där vid det tillfället. Den kan ju också ha hamnat under grothögarna. Arten bör eftersökas igen under växtsäsongen 2022. Och om den återfinns på platsen och bedöms påverkas av exploateringen får påverkan samt eventuella behov av skydds- och/eller kompensationsåtgärder utredas närmare försåvitt växtplatsen kommer att påverkas av projektet.

Figur 7. Visar fyndplatsen för kalvnos 2020 (Artportalen).

Kalvnos är tidigare rapporterad även från en grusad parkeringsyta vid korsningen Tullhusgatan/Lindövägen där den rapporterats 2010 och 2020. Även denna lokal besöktes

samma dag och här återfanns arten, även i blommande stadium, med åtminstone 17 individer (kan ha funnits fler under de parkerade bilarna, se foto figur 8). Ytan är privatägd och planlagd för industriändamål. Ytterligare fynd av arten finns inte rapporterade inom Norrköpings kommun (enligt Artportalen 1900-2022-04-08).

Figur 8. Den övre bilden visar grothögarna vid den rapporterade fyndplatsen 2020. Den nedre bilden visar lokalen vid Tullhusgatan där kalvnos är rapporterad 2010, 2020 och 2021.

Bedömning av påverkan:

Det är osäkert om arten finns kvar på platsen vid grotupplaget. Om den skulle påträffas under 2022 och bedöms påverkas av exploateringen finns det goda möjligheter att flytta den till annan plats. Arten har odlats på andra håll i Sverige.

Skyddsvärd fridlyst fågel

En skyddsvärd fridlyst fågelart som är rödlistad i kategorin VU har under 2021 häckat på en verksamhetsbyggnad belägen som närmast ca 125 meter från gränsen för pågående detaljplaneområde. Arten har sålunda häckat inom ett verksamhetsområde, där det redan idag finns stora störningar från såväl verksamheter som vägtrafik. Även från andra håll i Norrköpings stad och andra platser i Sverige som är behäftade med stora störningar har kända häckningar förekommit. Ytterligare en skyddsvärd fridlyst fågelart har utretts 2018 (Pro Natura) och lämpliga livsmiljöer för den har identifierats. Men arten har inte rapporterats i området eller ens inom Norrköpings kommun sedan 2016.

Bedömning av påverkan:

Mot ovan nämnda bakgrund rörande den art som häckade under 2021 bedöms inte Johannisborgsförbindelsen tillföra ytterligare störningar som skulle kunna innebära ett hot mot artens möjligheter att fortsättningsvis häcka på platsen, vare sig under byggnation eller under driftfas. Om omständigheter framkommer som visar att denna bedömning skulle bedömas felaktig får saken utredas närmare.

Grön infrastruktur

Enligt länsstyrelsens Gröna Infrastrukturplan berör området så kallad ”värdenätverk” och ”värdetrakt” för triviallövs respektive för ädellövs (figur 9), men i en mycket hårdgjord omgivning. Norra promenadens gamla träd utgör också värdekärnor för ädellöv. Se även kommunens mer detaljerat kartlagda ”läderbaggennätverk” för staden med omgivningar (figur 10).

Figur 9. Ur Länsstyrelsen Gröna Infrastrukturplan: triviallöv till vänster och ädellöv till höger.

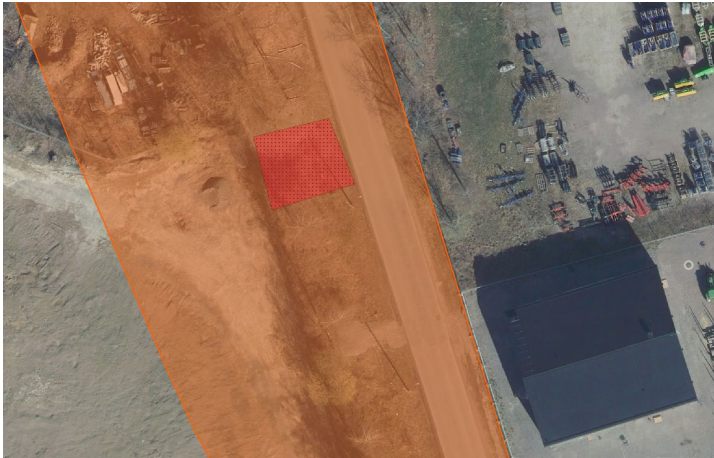
Figur 10. "Läderbaggenätverket" från kommunens grönstrukturunderlag för Norrköpings stad..

Bedömning av påverkan:

Trafikanläggningen bedöms inte i någon större utsträckning negativt påverka värdekärnor eller värdetrakter för triviallöv eller ädellöv (inklusive "läderbaggenätverket"). Det är dock viktigt, även från ett ekosystemtjänstperspektiv, att ta vara på möjligheterna att förstärka den gröna infrastrukturen längs trafikförbindelsen genom lövträdsplanteringar. På så vis kan påverkan för biologisk mångfald och grön infrastruktur istället komma att bli positiv på längre sikt.

Invasiva arter

Inom planområdet, längs Surgatan, finns en växtplats om ca 150 kvm (enligt kartdata) för parkslide (Reynoutria japonica), se figur 11. Det är viktigt att sanera området och ta hand om avfallet enligt gällande anvisningar för arten i samband med genomförandet av projektet.

Figur 11. Förekomst av den invasiva arten parkslide väster om Surgatan.

Träd som eventuellt omfattas av biotopskyddet för alléer

Längs sydligaste delen av Surgatans östra sida står en rad med björkar (se figur 12) som eventuellt omfattas av biotopskyddet för alléer. Ett par av dem står inom planområdesgränsen och behöver i så fall om de påverkas hanteras med dispensprövning. Samma sak gäller för de alléträd längs Lindövägen som är mer än 30 år gamla eller har en stamdiameter i brösthöjd över 20 cm.

Figur 12. Björkrad längs Surgatans sydligaste del.